

Slovo k povzbuzení na čtvrtek 25. února 2021, na čtvrtek po 1. neděli postní
Biblická čtení: Est 7,17nn; Ž 138; Mt 7,7-12

Milé sestry, milí bratři,

půst, modlitba a almužna jsou tři základní činnosti, o něž bychom se měli především v postní době s Boží pomocí snažit. Měly by být aspoň nějakou náplní našeho času v těchto dnech, jak nás neustále s různými obměnami a důrazy vybízí nejen postní biblická čtení, ale i všechny liturgické modlitby při mši svaté.

V prvním čtení dnes máme před sebou nejprve půst a pak především modlitbu královny Ester, respektive její část. Celá modlitba je krásným příkladem a vzorem starozákonní modlitby: Oslovením vstoupí člověk do Hospodinovy přítomnosti, pak mu připomene minulé velkolepé události, které již učinil, a zaslíbení, která svému lidu dal, vyzná pokorně svou vlastní slabost a hříšnost, aby nakonec celá jeho modlitba vyústila v úpěnlivou prosbu o další slitování, o Boží pomoc a ochranu.

Taková je i modlitba královny Ester. Spolu s ní se dostáváme na perský dvůr v pátém století před Kristem. Vládne král Achašveroš (řecky Xerxes I.), ten zapudil královnu Vašti, první mezi svými ženami, a hledá novou. V královském městě Šúšanu žije zbožný Žid jménem Mardokaj, který vychovává svou mladičkou krásnou příbuznou Hadasu (neboli Ester). Ta je následně s ostatními pannami přivedena před krále, ten ji přijme mezi své ženy, a protože si ji zamiluje, dá jí na hlavu královskou korunu místo Vašti. Na Achašverošově dvoře je zároveň povýšen na nejpřednějšího z dvořanů jistý Haman, který nenávidí Židy, protože Mardokaj se mu odmítl klanět. Pomstít se na jednom je mu málo, a proto si lstí vyžádá od krále vydání dekretu, že Židé musí být do roka vyhubeni a že on, Haman se má stát vykonavatelem tohoto rozkazu. To pro příslušníky židovského národa, potomky vyhnanců do Babylónie, znamená bezprostřední smrtelné nebezpečí. Mardokaj vzkáže Ester, že možná pro tuto chvíli se stala královnou, neboť je to jediná ona, která může u krále vyprosít milost. Není to lehký úkol, královna nesmí vstoupit bez zavolání před krále, za to je trest smrti, ledaže by našla v králových očích zalíbení a on k ní vztáhl zlaté žezlo,

A právě v tuto chvíli – po likvidačním královském výnosu v Hamanových rukou a před příchodem před krále – se s Ester v dnešním prvním čtení setkáváme. Obrací se k Hospodinu v postu a úpěnlivou modlitbou, prosí o Boží pomoc a sílu, protože ví, že výsledek její mise vůbec nemůže být v jejích rukou. Modlitba a půst jsou v tu chvíli její jediné možné zbraně (přičemž nezapomeňme, že „zbraň“ je skutečně od slova „bránit se“), jsou to jediné možné prostředky, jak se připravit na vlastní aktivní pokus něco zásadního pro záchranu svého národa učinit. Vše nakonec dopadne dobře, když Ester bez vyzvání vstoupí před krále a jeho dvořany, Hospodin vzbudí u krále milost, ten vztáhne k Ester zlaté žezlo a ta mu může velmi obratným způsobem – orientálně diplomatickým – odhalit strašnou pravdu o zlovůli Hamanově. Achašveroš své výnosy zruší a Židé jsou zachráněni.

Starozákonní příběh i jeho část, kterou dnes čteme, půst a následná modlitba královny Ester, k nám promlouvají opět jistě v mnohém...

Celé vyprávění je ukázkou a obrazem, jak někdy i jednotlivec nějakým svým statečným činem opravdu může zachránit mnohé, zvláště v situaci, která se zdála být pro všechny bezvýchodnou. Když třeba pochopí, že toho či onoho postavení se mu dostalo právě pro potřebný čin, zvláště je-li to čin záchranu druhých, zabránění nespravedlnosti a násilí, či něco podobného. Například tím, že dotyčný řekne pravé slovo v pravý čas, že zaintervenuje na pravém místě, nebo že dokáže ukázat na zlo, které může být mocným a zodpovědným nějak skryto. Anebo učiní něco jiného náležitého a potřebného. Přičemž podmínkou k takovému činu musí být často ochota „jít s kůží na trh“, ochota dát všanc své vlastní postavení, vlastní výhody a někdy dokonce i život. Není to lehké, někdy i smrtelně nebezpečné, ale zvláště

v kritických dobách je takovýchto odvážných lidí a jejich svatých činů, i kdyby zůstaly jen znamením, tolik potřeba.

Promlouvají k nám i půst a modlitba, o nichž dnes slyšíme: «Královna Ester se utekla k Pánu, neboť se bála smrtelného nebezpečí, které hrozilo. Se svými služebnicemi ležela od rána do večera na zemi, a tak se modlila...». Půst a modlitba se stanou jejími zbraněmi.

Měly by se stát i našimi zbraněmi, zejména octneme-li se v životních situacích té Esterině nějak podobných; octneme-li se před nějakým nesnadným úkolem či rozhodnutím, kdy si nemůžeme být jisti výsledkem, kdy si nevíme rady, kdy jsme my i ostatní v ohrožení, kdy je třeba zkusit aspoň něco pro záchranu celku udělat, či v situaci, kdy se zdá, že již nic jiného než se modlit a postit ani dělat nemůžeme.

Příčemž je jasné, že tyto případy se navzájem nevylučují, naopak se navzájem doplňují: Díky setkání s Bohem v postu a modlitbě můžeme odhalit, co třeba máme v té či oné těžké situaci činit, co můžeme zkusit učinit, i když se nám třeba zdálo, že situace je bezvýchodná a že my na jejím běhu nemůžeme nic změnit. Ano, mnoho věcí, běh světa (zpravidla) změnit nemůžeme. Ale někdy něco pomoci změnit můžeme a tedy máme. Můžeme aspoň něco málo k lepšímu změnit ve svém bezprostředním okolí, něco dobrého a potřebného udělat pro ty, kteří jsou kolem nás a stejně jako my pod tíží «smrtelného nebezpečí» trpí, nebo aspoň pro některé z nich. Něco můžeme téměř vždy udělat pro svůj mikrosvět, i v něm jsou vždy nějakí živí lidé.

Paralela s nynější pandemií je nabíledni. Je jasné, že nikdo z nás není královnou Ester, naprostá většina z nás nemá žádný politický vliv, nikdo z nás není patrně špičkovým odborníkem na virologii a vývoj vakcín, slov je v dané situaci zejména díky všem možnostem komunikace bezpochyby až přespříliš, ty už povětšinou není třeba přidávat, aspoň ne v nikam asi nevedoucích diskuzích na sociálních sítích.

Co ale v každém případě můžeme a asi i máme učinit jako první, je půst a modlitba. Platí přeci Kristovo slovo, že zvlášť nebezpečný démon může být vyhnán jen postem a modlitbou. Podobně jako už Izrael ve Starém zákoně tak i církev vždy v kritických okamžicích dějin vyhlášovala půst a modlitbu, vybízela k nim. Půst a modlitba jsou nejen zbraní k (případnému) vyhnání démona, nejen znamením kajícího a zbožného, ale vždy otevírají srdce člověka působení Boží milosti.

Půst a modlitba nás tak také často přimějí k tak potřebnému činu, neboť díky postu a modlitbě nás může Boží milost snadněji a účinněji zasáhnout s proměňovat, především k lásce k Bohu i lidem, tak potřebným v dobách kritických. Ke konkrétním činům lásky, podle možností, povolání a postavení každého z nás.

Ostatně je příznačné, jak slova Pána Ježíše učedníkům o vyslyšení prosb «Proste, a dostanete» jsou hned doplněna výzvou «Co tedy chcete, aby lidé dělali vám, to všechno i vy dělejte jim, neboť v tom je celý Zákon i Proroci». Jakoby tím chtěl říci, že když o toto budeme prosit, o sílu k víře, naději a především lásce, tak ty nám dá vždy.

Kéž se nám tedy Esterina modlitba i dnešní slovo Pána Ježíše o vyslyšení prosb spojené se „zlatým pravidlem“ stanou opravdu povzbuzením: K tomu se postit a hlavně modlit, zejména v dobách těžkých. S tím, že to jediné, co nám Kristus skutečně slíbil, že nám dá, je Duch svatý: Sílu své tajemné přítomnosti, sílu se chovat skutečně Božsky dobře, Kristu aspoň trochu podobně ve všech situacích, do nichž jsme životem vrženi, zvlášť ve chvílích jakéhokoli «smrtelného nebezpečí», našeho vlastního i druhých lidí kolem nás. A chovat se Božsky dobře, Kristu podobně vždy znamená také konat, konkrétně činit to, co je právě z lásky k Bohu i lidem potřeba, a to i z nasazením sebe sama, svého času, síly i života.

Jestliže půst a modlitba patří k postní době vždy, tak o to víc k době postní v čase pandemie...